हित्वा च्छित्त्वा च भित्त्वा च केचिदेकान्तशीलिनः । एतत्सर्व्वं समालोक्य बुधानामेष निश्चयः ।
अद्रोहेणैव भूतानां यो धर्म्मः स सतां मतः । अद्रोहः सत्यवचनं संविभागो दया दमः । ६१५
प्रजनं स्वेषु दारेषु मार्द्दवं ह्रीरचापलं । एवं धर्म्मं प्रधानेष्टं मनुः स्वायम्भुवोऽब्रवीत् ।
तस्मादेतत्प्रयत्नेन कौन्तेय परिपालय । यो हि राज्ये स्थितः शश्वद्दशी तुल्यप्रियाप्रियः ।
क्षत्रियो यज्ञशिष्टाशी राजशास्त्रार्थतत्त्ववित् । असाधुनिग्रहरतः साधूनां प्रग्रहे रतः ।
धर्म्मवर्त्मनि संस्थाप्य प्रजा वर्त्तेत धर्म्मतः । पुत्रसंक्रामितश्रीश्च वने वन्येन वर्त्तयन् ।
विधिना श्रावणेनैव कुर्य्यात्कर्म्माण्यतन्द्रितः । य एवं वर्त्तते राजा राजधर्म्मविनिश्चितः । ६२०
तस्यायश्च परश्चैव लोकः स्यात्सफलोदयः । निर्व्वाणं हि सुदुष्प्राप्यं बहुविघ्नश्च मे मतं ।
एवं धर्म्ममनुक्रान्ताः सत्यदानतपःपराः । आनृशंस्यगुणैर्युक्ताः कामक्रोधविवर्जिताः ।
प्रजानां पालने युक्ता धर्म्ममुत्तममाश्रिताः । गोब्राह्मणार्थे युध्यन्तः प्राप्ता गतिमनुत्तमां ।
एवं रुद्राः सवसवस्तथादित्याः परन्तप । साध्या राजर्षिसङ्घाश्च धर्म्ममेतं समाश्रिताः ।
अप्रमत्तास्ततः स्वर्गं प्राप्ताः पुण्यैः स्वकर्म्मभिः । ६२५
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि राजधर्म्मानुशासनपर्व्वणि देवस्थानवाक्ये एकविंशोध्यायः ॥ २१ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ अस्मिन्नेवान्तरे वाक्यं पुनरेवार्जुनोऽब्रवीत् । निर्व्विण्णमनसं ज्येष्ठमिदं भ्रातरमच्युतं ।
क्षत्रधर्म्मेण धर्म्मज्ञ प्राप्य राज्यं सुदुर्लभं । जित्वा चारीन्नरश्रेष्ठ तप्यते किं भृशं भवान् ।
क्षत्रियाणां महाराज संग्रामे निधनं मतं । विशिष्टं बहुभिर्य्यज्ञैः क्षत्रधर्म्मविधिः स्मृतः ।
ब्राह्मणानां तपस्त्यागः प्रेत्य धर्म्मविधिः स्मृतः । क्षत्रियाणाञ्च निधनं संग्रामे विहितं प्रभो ।
क्षात्रधर्म्मो महारौद्रः शस्त्रनित्य इति स्मृतः । वधश्च भरतश्रेष्ठ काले शस्त्रेण संयुगे । ६४०
ब्राह्मणस्यापि चेद्राजन् क्षत्रधर्म्मेण वर्त्तेतः । प्रशस्तं जीवितं लोके क्षत्रं हि ब्रह्मसम्भवं ।
न त्यागो न पुनर्यज्ञो न तपो मनुजेश्वर । क्षत्रियस्य विधीयन्ते न परस्वोपजीवनं ।
स भवान् सर्व्वधर्म्मज्ञो धर्म्मात्मा भरतर्षभ । राजा मनीषी निपुणो लोके दृष्टपरापरः ।
त्यक्त्वा सन्तापजं शोकं दंशितो भव कर्म्मणि । क्षत्रियस्य विशेषेण हृदयं वज्रसन्निभ ।
जित्वाऽरीन् क्षत्रधर्म्मेण प्राप्य राज्यमकण्टकं । विजितात्मा मनुष्येन्द्र यज्ञदानपरो भव । ६४५
इन्द्रो वै ब्रह्मणः पुत्रः क्षत्रियः कर्म्मणाऽभवत् । ज्ञातीनां पापवृत्तानां जघान नवतीर्नव ।
तच्चास्य कर्म्म पूज्यञ्च प्रशस्यञ्च विशाम्पते । तेनेन्द्रत्वं समापेदे देवानामिति नः श्रुतं ।
स त्वं यज्ञैर्म्महाराज यजस्व बहुदक्षिणैः । यथैवेन्द्रो मनुष्येन्द्र चिराय विगतज्वरः ।
मा त्वमेवं गते किञ्चिच्छोचिथाः क्षत्रियर्षभ । गतास्ते क्षत्रधर्म्मेण शस्त्रपूताः परां गतिं ।
भवितव्यं तथा तच्च यद्वृत्तं भरतर्षभ । दिष्टं हि राजशार्द्दूल न शक्यमतिवर्त्तितुं । ६५०
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि राजधर्म्मानुशासनपर्व्वणि अर्जुनवाक्ये द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्तु कौन्तेयो गुडाकेशेन पाण्डवः । नोवाच किञ्चित्कौरव्यस्ततो द्वैपायनोऽब्रवीत् ।